

[Indenrigsministeren.]

Nærværende forslag er ganske i overensstemmelse med det, som blev fremsat i rigsdagssamlingen 1948—49 og henvist til behandling i et folketingsudvalg, der ikke nåede at afslutte sit arbejde inden rigsdagssamlingens afslutning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Fremsættelse af lovforslag.

Anden næstformand (Victor Larsen):

Først har den højtærede undervisningsminister ordet for at fremsætte det for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Undervisningsministeren (Hartwig Frisch):

Jeg har herved den ære for det høje ting at genfremsætte det forslag til lov om folkebiblioteker, som jeg fremsatte ved forrige samlings slutning. Når jeg, skønt enhver kunne sige sig selv, at lovforslaget ikke dengang kunne behandles, alligevel fremsatte det, lå det i, at jeg fandt det vigtigt, at der i sommerens løb blev lejlighed for kompetente forsamlinger og interesserede parter til at udtale sig om forslaget, således at vi, når vi til efteråret fik selve lovens enkeltheder til behandling, kunne have den offentlige debat som baggrund.

Selve lovforslagets grundlag er som bekendt en henvendelse i 1946 fra Danmarks Biblioteksforening til undervisningsministeriet, indeholdende et forslag om revision af loven. Når jeg her taler om loven, er det i hovedsagen loven af 1920. Der er kommet ændringer dels i 1936 og dels i 1946, men det egentlige hovedgrundlag er stadig loven af 1920. Biblioteksforeningen tænkte sig den mulighed, at der nedsattes en kommission til forberedelse af en lovrevision, men ministeriet har ment, at det grundlag, som var forelagt af Danmarks Biblioteksforening, i sig selv var tilstrækkeligt til, at ministeriet efter yderligere undersøgelser og forhandlinger selv kunne udarbejde et forslag. Vi er altså gået til dette arbejde på grundlag af biblioteksforeningens henvendelse og har udarbejdet et udkast, som derefter gennem indenrigsministeriet er blevet forelagt de fire store kommunale organisationer til udtalelse. Disse organisationers svar findes aftrykt i de bilag, som ledsagede lovforslaget ved fremsættelsen i

foråret, men er ikke genoptrykt i det foreliggende lovforslag, da det jo kun drejer sig om en genfremsættelse.

Når man sammenligner det udkast, der blev sendt til organisationerne, med nærværende forslag, vil det vise sig, at der på en række punkter er taget hensyn til indvendinger fra kommunal og amtskommunal side. Dette udkast, som gennem indenrigsministeriet blev sendt til udtalelse i kommunalkredse, blev desuden sendt til finansministeriet, og der blev derefter forhandlet om sagen mellem finansministeriet og undervisningsministeriet, og hvis man sammenligner udkastet, som også er aftrykt i det først fremsatte lovforslag, med det forslag, der her forelægges, vil man se, at efter disse forhandlinger er de finansielle rammer blevet betydeligt forandret. De finansielle ændringer, som er gennemført i forhold til udkastet, vedrører særlig slutsatserne for statstilskuddet, og visse lønbestemmelser, der fandtes i udkastet, er helt udgået.

Jeg skal derefter gå over til at pege på de vigtigste nye bestemmelser i forslaget. Principielt ny er bestemmelsen i § 2, stk. 2, hvori det kræves, at der senest i 1961 skal være oprettet et bibliotek i alle kommuner. Det vil få betydning for de ca. 430 kommuner, der endnu indtil dato sayner et folkebiblioteksvæsen. En lignende principiel betydning har stk. 3 i samme paragraf, hvori det hedder, at et ikke-kommunalt bibliotek, hvis det ikke opfylder sin bestemmelse, kan kræves afløst af et kommunalt. For at disse to principielle bestemmelser i § 2 imidlertid ikke skal virke for hårdt eller skematisk, gives der i § 2, stk. 4, mulighed for dispensation, således at to eller flere kommuner kan samles om et folkebibliotek, hvis omstændighederne taler derfor. Desuden kan der også på andre måder gives dispensation fra loven.

Fra sognerådsforeningernes side blev der som svar på vort udkast gjort indvendinger mod selve det obligatoriske princip, der altså findes i § 2, stk. 2, og siden fremsættelsen i foråret er der i adskillige aviser fremkommet indlæg om, at dette obligatoriske princip vil betyde et tvangsstyre. Fra samme side fremhæves, at det har været et stort gode, at dansk biblioteksvæsen er opbygget på frivillighedens princip. Dette princip finder jeg også megen anerkendelse værd, men det er vel ubestrideligt, at det ikke har været fuldt tilstrækkeligt for de ca. 430 sogne, hvor der i øjeblikket intet bibliotek findes, skønt grundlaget for hele vort biblioteksvæsen, som jeg før nævnte, allerede blev lagt i 1920.